

Institut Municipal d'Assistència Sanitària

MEMÒRIA IMAS. BARCELONA 2003

Institut Municipal d'Assistència Sanitària

MEMÒRIA IMAS. BARCELONA 2003

Consell d'Administració	4
Comissió Executiva	4
Presentació	5
 Millores als centres i augment d'activitat	6
Urgències, més servei i millor atenció	
Visita ambulatoria, millorant l'àrea	
El procés quirúrgic amb una visió integral	
 Especialització de l'atenció	9
Oncologia, una de les nostres prioritats	
Salut mental, noves perspectives...	
Geriatría, al servei d'una població que envelleix	
Unitat d'Aparell Locomotor, una renovació interna al servei de la millor atenció	
 Els valors de la innovació	15
Docència, centres que atreuen els estudiants	
La recerca, mèrit científic i tecnològic	
Tecnologia en suport del diagnòstic, inversions en nou equipament	
 Qualitat i professió al servei de la ciutadania	20
Per millorar la qualitat	
La participació, 20 anys al servei de la ciutat	
Els professionals, el nostre valor humà	
Cursos amb tradició i prestigi	
Oferta de serveis assistencials	27
L'IMAS en dades	28
Òrgans de direcció	32
Directorí de centres	33

Consell d'Administració

President

Im. Sr. José Cuervo i Argudín

Vicepresident

Sr. Josep Prat i Domènech (fins al 13 de març de 2003)

Sr. Enric Mangas i Monge (des del 13 de març de 2003)

Vocals

Sr. Salvador Doy i Pica

Sr. Oriol Morera i Miralta (fins al 2 de juny de 2003)

Sr. Enric Agustí i Fabré (des del 2 de juny de 2003)

Sr. Joan Guix i Oliver

Sra. Pilar Solans i Huguet

Sr. Francisco Álvarez i Lerma (fins al 26 de març de 2003)

Sr. Josep M. Puig i Marí (des del 26 de març de 2003)

Sr. Raimon Belenes i Juárez, conseller delegat

Secretària delegada

Sra. Mercè Ribalta i Baró

Interventor delegat

Sr. Antoni Estrada i Manaut (fins al 29 de gener de 2003)

Sr. Lluís Mata i Remolins (des del 29 de gener de 2003)

Hi assisteix

Sr. Jordi Varela i Pedragosa, gerent

Comissió Executiva

President

Sr. Raimon Belenes i Juárez

Vocals

Sr. Salvador Doy i Pica

Sr. Joan Guix i Oliver

Sr. Francisco Álvarez i Lerma (fins al 26 de març de 2003)

Sr. Josep M. Puig i Marí (des del 26 de març de 2003)

Secretària delegada

Sra. Mercè Ribalta i Baró

Interventor delegat

Sr. Antoni Estrada i Manaut (fins al 29 de gener de 2003)

Sr. Lluís Mata i Remolins (des del 29 de gener de 2003)

Hi assisteix

Sr. Jordi Varela i Pedragosa, gerent

Composició el 31 de desembre de 2003

***Per a més informació sobre l'activitat de l'IMAS i els seus centres
podeu consultar la web www.imasbcn.org***

L'IMAS, com tota institució sanitària pública actual, ha d'integrar en la seva atenció sanitària de qualitat, a més dels elements de competència tècnica i d'orientació a les persones, la necessària comunicació i explicació dels projectes i dels resultats de la seva activitat. Les fórmules i els instruments que tenim al nostre abast per aconseguir aquest objectiu són diversos. Alguns, previstos en l'estructura organitzativa, són els òrgans de govern, formats per representants de les administracions responsables, Ajuntament i Generalitat, i representants dels treballadors de l'IMAS. D'altres pretenen, de manera formal o informal, fer arribar a la comunitat les iniciatives i els resultats del funcionament dels centres i recollir d'aquesta manera les inquietuds i les necessitats que s'han d'abordar en el binomi comunitat-sistema sanitari.

Aquesta voluntat de comunicar i de dialogar ha estat tradicional a l'IMAS. La seva vocació comunitària, d'hospital obert a la societat i orientat a les persones febles i necessitades, que ja era present en els antics hospitals municipals, fou incorporada òbviament a l'ideari que justificava la creació de l'IMAS. Aquest és un actiu que incrementa el capital social de valors i que facilita la comprensió del destí dels recursos públics que són aportats, solidàriament, per tota la societat en benefici dels qui més ho necessiten.

L'IMAS té com a població de referència prioritària els residents dels districtes de Ciutat Vella i Sant Martí. Alguns problemes a què hem hagut de fer front en els últims temps són derivats de noves necessitats i han demanat solucions imaginatives en què la nostra agilitat organitzativa s'ha posat a prova.

Per una banda, la incorporació de nova tecnologia i de nous mitjans diagnòstics i terapèutics per facilitar un millor abordatge de les malalties: la Unitat d'Hemodinàmica vinculada al Servei de Cardiologia, els projectes comuns amb altres institucions que han permès disposar de noves eines útils per a la recerca i l'assistència, com el ciclotró, el PET i el Centre d'Imatge en Psiquiatria, entre molts altres, com a projectes emblemàtics de la col·laboració entre l'IMAS i altres institucions docents i de recerca amb les quals s'ha constituït l'Institut d'Alta Tecnologia en el marc del Parc de Recerca Biomèdica.

Per altra banda, oferir la cultura de servei i d'atenció requerida pels canvis demogràfics i d'expectatives que es produeixen a la nostra societat: l'envelliment de la població, que exigeix accessibilitat i assistència per la coexistència dels diversos problemes crònics i de llarga durada que ocasionen, sobretot, dependència i incapacitat per múltiples causes en

persones fràgils, en combinació amb increments de demanda en l'àrea maternoinfantil, es presenten com a aspectes més rellevants de la nova demografia i de la voluntat de participació i d'informació que requereix la nostra societat amb maduresa democràtica, i com a nova expectativa que cal tenir en compte per a la prestació de serveis.

L'IMAS ha augmentat sensiblement l'activitat en quasi totes les àrees. Els increments de demanda d'atenció en els serveis d'urgències han posat a prova la nostra capacitat de resposta en aquesta àrea. Simultàniament, l'increment de la natalitat, tant en la població autòctona com en la immigrant, resident a les nostres àrees d'influència, que ja s'havia observat en anys anteriors, ha continuat a nivells encara més elevats, la qual cosa ha merescut un esforç important tant en la capacitat organitzativa com en l'abordatge multicultural dels nostres professionals.

L'experiència acumulada en el funcionament de l'Institut d'Atenció Psiquiàtrica (IAPS) i de l'Institut d'Atenció Geriàtrica (IAGS) ha permès que durant l'any 2003 es posés en funcionament la Unitat Geriàtrica i que es potenciés la UFISS de l'Hospital del Mar, com també el programa, conjunt amb el 061, d'atenció a les urgències domiciliàries psiquiàtriques, que eren qüestions pendents des de fa temps.

Les millores en l'accessibilitat i en la coordinació, per la seva proximitat a l'Hospital del Mar, que ha d'aportar el nou Centre Fòrum de l'Hospital del Mar, construït arran del Fòrum Universal de les Cultures, constitueixen un dels projectes que s'ha de veure concretat en el futur immediat.

El coneixement, la capacitat i l'actitud de servei dels professionals, que són els principals actius de les institucions sanitàries, mereixen un reconeixement explícit en el cas de l'IMAS. Sense el seu esforç i dedicació cap dels resultats i els projectes que s'han assolit hauria estat possible.

La memòria que us fem arribar té la pretensió d'esdevenir una eina de comunicació que presenti els resultats del funcionament dels centres i programes sanitaris al llarg de l'any 2003. Confiam que sigui una bona aportació que permeti enriquir el coneixement de tots.

José Cuervo i Argudín
President de l'IMAS

Hem treballat per millorar el pla d'informació. A Urgències, mantenir ben informats els malalts i els seus familiars és essencial per donar-los confiança en un moment difícil.

■ PLA DE MILLORA DE LA INFORMACIÓ

L'any 2003 s'ha encetat un projecte de millora qualitativa de l'assistència urgent a l'Hospital del Mar, centrat en el malalt i la seva família, amb el convenciment que la informació és un dels puntals de l'atenció urgent.

El grup de treball reuneix professionals de les diferents disciplines, des d'administratives a assistencials, d'infermeria i medicina, d'atenció a l'usuari i de seguretat.

El Pla de millora de la informació ha reorganitzat en primer lloc tota la senyalització de l'àrea, de forma que sigui especialment còmoda i senzilla d'interpretar en moments d'especial confusió i estrès. Nous plànols de situació, nous rètols indicadors i un tractament diferenciat, especialment per als processos de ginecologia i obstetrícia.

També ha ampliat la cobertura horària de la infermera informadora com a punt de referència en tots els moments de l'atenció a Urgències. Les mesures implementades han donat com a resultat un alt índex de satisfacció dels usuaris, que se senten més orientats i més ben atesos en una de les circumstàncies més delicades de l'atenció hospitalària.

Urgències, més servei i millor atenció

Els serveis d'urgències han crescut en paral·lel a l'augment demogràfic dels nostres barris

Disposar d'un centre eficient i de confiança al qual recórrer en cas d'emergència davant un problema de salut és una de les primeres necessitats del ciutadà. L'IMAS ofereix quatre dispositius que serveixen d'entrada a les persones que acudeixen a Urgències: l'Hospital del Mar, el Centre Peracamps, l'Hospital de l'Esperança i l'Institut Psiquiàtric, especialitzat en atenció urgent de salut mental.

El Servei d'Urgències ha experimentat un augment de la seva activitat, en part paral·lel al creixement demogràfic de les nostres àrees de referència. L'any 2003, a l'Hospital del Mar s'han realitzat 5.000 visites més que l'any precedent i s'ha arribat a 233 visites diàries de mitjana, xifra que suposa un funcionament al 100%. És per això que el 2003 s'ha posat especial atenció a la remodelació de les infraestructures (que aquest any ha permès renovar els magatzems) i a una millor coordinació amb les àrees bàsiques de la nostra zona.

■ CONTRA ELS MALTRACTAMENTS

Durant el 2003, el Servei d'Urgències ha encapçalat una de les iniciatives més ambicioses en els àmbits sanitari i social: l'atenció als maltractaments. Els serveis d'urgències són un dels punts clau per a la detecció de casos de maltractament. Els professionals de l'IMAS acceptem el compromís ètic i professional d'atendre de forma integral les dones, els infants i la gent gran que poden estar en aquesta situació i els fem facilitar l'ajut sanitari, psicològic i social.

Durant el 2003 s'han emprès accions de formació del personal per poder tractar i seguir les persones que pateixen aquesta situació, i informar-les de les sortides i suports de què disposen.

Una comissió tècnica ha elaborat els paràmetres d'actuació en l'atenció i detecció de maltractaments. D'altra banda, s'han distribuït en tots els centres expositors i cartells informatius, així com més de 5.000 tríptics, discrets i en diferents idiomes, adreçats a les dones en situació de maltractament.

L'àrea de consultes externes rep un flux constant i en augment de pacients durant tot l'any i durant el passat exercici ha assumit un increment del 6% de l'activitat en primeres visites. Això suposa afinar al màxim la coordinació amb els serveis d'atenció primària de salut i també estudiar com utilitzar amb la màxima efectivitat les estructures de què disposem.

El 2003, l'Hospital del Mar ha reestructurat tota l'àrea de consultes externes dins d'un pla de millora amb participació de tots els professionals que treballen al voltant de la visita ambulatoria. L'objectiu era detectar els punts on podia millorar el procés d'atenció ambulatoria i oferir propostes, amb caràcter general i per serveis, aplicables i amb resultats a curt termini.

Visita ambulatoria, millorant l'àrea

Entrellaçats en el teixit de la salut podem oferir una atenció realment pròxima

Com a resultat, s'han remodelat les àrees de Cirurgia Ambulatoria, la Unitat del Dolor, els espais d'Oftalmologia, les aules de reunions i els espais de Ginecologia. Les millores organitzatives (implantades en la primera meitat del 2004) han suposat el reforç del personal administratiu, d'atenció telefònica i de suport a les sales. També s'ha millorat l'atenció als taulells, mitjançant la formació de les habilitats comunicatives en entorns de pressió.

L'eficiència de les mesures adoptades es palesa en la davallada constant de les incompareixences, la disminució de la desprogramació de visites i una major satisfacció dels usuaris.

■ CIRURGIA AMBULATORIA, EN ALÇA

Cada cop hi ha més processos de Cirurgia General, Neurocirurgia, Ginecologia i Obstetrícia, Traumatologia i Urologia protocol·litzats i adreçats a Cirurgia Major Ambulatoria, que ha augmentat l'activitat en els darrers anys, amb 5.128 intervencions d'aquest tipus i un increment del 6,5% el 2003. Representa, per tant, una línia de treball de futur amb beneficis comuns per al pacient i per al centre hospitalari: els problemes quirúrgics

menors es poden resoldre en un dia amb la posada en marxa d'un circuit que deu el seu èxit a una bona organització i coordinació, amb una assistència que té cura de l'educació sanitària, el control posterior i el confort del pacient.

La importància de les línies de treball en Cirurgia Major Ambulatoria ha obligat a adequar al màxim la qualitat dels equips i dels espais, amb inversions que, incloent-hi la Unitat del Dolor, han suposat 118.000 euros l'any 2003.

■ PRIMÀRIA I HOSPITALS, ACCIÓ CONJUNTA

Els especialistes de l'IMAS són presents a la majoria de les ABS de l'àrea d'influència, on estableixen relacions de proximitat i confiança amb els malalts i els professionals de primària. Durant el 2003 s'han incrementat un 6% les primeres visites dels especialistes desplaçats per atendre més a prop el ciutadà.

Nous espais clínics i de gestió han permès una millora notable en els processos organitzatius de l'atenció ambulatoria.

■ CREIXEN ELS TRACTAMENTS EN ELS HOSPITALS DE DIA

L'Hospital de Dia manté un augment constant de la seva activitat. Cada cop més pacients són tributaris de ser diagnosticats i tractats en un mateix dia, amb l'esforç que això suposa d'organització per tal de fer el millor control, evitar l'hospitalització i tornar a casa amb una solució ràpida i efectiva. Cada any creix el nombre d'especialitats mèdiques que protocol·litzen algunes de les malalties més prevalents (la malaltia crònica respiratòria, les aguditzacions d'algunes malalties reumatològiques o cardiològiques), que poden ser tractades durant una jornada de diagnòsi i tractament intensiu a l'Hospital de Dia.

■ PROGRAMA DE MILLORA EN CIRURGIA

Dia a dia treballem per millorar l'organització i els criteris de selecció que ens permetin reduir tant com sigui possible els temps d'espera.

Durant el 2003, hem consolidat un model de gestió de la demanda quirúrgica. Amb l'objectiu d'assolir la qualitat integral en tot el procés d'ingrés, intervenció i alta, el Programa de cirurgia continuada reuneix els professionals de les diferents àrees quirúrgiques –Cirurgia General, COT, Urologia, Ginecologia– amb els caps d'Anestèsia, el cap de l'Àrea d'Infermeria i el cap d'Admissions, a més de la Direcció del centre, per tractar amb antelació suficient les demandes de l'activitat quirúrgica setmanal.

En aquest programa s'analitza i segueix tota l'activitat de l'àrea, s'estudien els casos concrets amb requeriments especials i s'incorporen les possibilitats de millora continuada. D'aquesta manera podem obtenir una visió de les noves entrades, en relació amb la nostra capacitat, els criteris de programació i el manteniment mensual de les llistes d'espera, i endegar les accions concretes necessàries perquè aquestes esperes es mantinguin en els límits adequats per a cada tipus de procediment.

Així mateix, s'han ampliat els horaris d'atenció quirúrgica i s'han tractat específicament els pacients amb urgències anomenades diferides, és a dir, pacients que requereixen una intervenció sense espera perllongada, tot i que no immediata.

El procés quirúrgic amb una visió integral

Les millores organitzatives, tècniques i assistencials són una via per reduir les llistes d'espera

■ UN DESCENS IMPORTANT EN L'ESPERA

L'Àrea Quirúrgica de l'Hospital del Mar ha assumit, durant el 2003, un increment de l'activitat mitjançant la implantació de la jornada continuada, amb dos quiròfans treballant a ple rendiment durant tot el dia, pràcticament tota la setmana.

L'ampliació de la jornada de quiròfans ha permès incrementar l'activitat i, per tant, reduir el temps d'espera i les persones pendents d'intervenció.

A part de tractar les urgències, aquesta intensa activitat dels quiròfans també s'ha vist reflectida en les intervencions programades, i això ens ha permès reduir el temps mitjà d'espera de 5,6 a 3,9 mesos i disminuir en un 27% les persones en llista d'espera de 14 procediments d'especial seguiment.

Les patologies oncològiques són actualment un dels problemes de salut prioritaris, perquè presenten una major prevalença entre la població i pel fet que requereixen una actuació contundent: ràpida, eficient, coordinada i informativa, alhora que orientada en tot moment al malalt i a les característiques úniques i específiques del seu cas.

Ens preocupa treballar la línia oncològica des de tots els vessants, des de la clínica a la recerca i el suport tecnològic de base, per la qual cosa afegim anualment nous programes que ens permetin millorar una atenció que ja ha assolit en els darrers anys un alt grau d'excel·lència. Totes les eines per planificar, agilitar, detectar i tractar ens han permès assumir cada cop més activitat, que en el 2003 s'ha incrementat en un 12%.

Oncologia, una de les nostres prioritats

Els tractaments oncològics són una de les nostres prioritats, perquè aquesta patologia necessita una resposta eficaç

■ PROGRAMA DE DIAGNÒSTIC RÀPID

El Programa de diagnòstic ràpid es va iniciar fa dos anys. Aquesta iniciativa del Consorci Sanitari de Barcelona, en coordinació amb l'atenció primària i l'atenció oncològica de Catalunya, permet tractar de forma integral, directa i àgil els processos oncològics de la població.

El pacient que és atès a l'atenció primària i que presenta una sospita de malaltia oncològica entra en aquest programa, de manera que se li aplica un protocol que permet diagnosticar i decidir en un temps molt breu. Això afavoreix maximitzar la capacitat sanitària de resposta i minimitzar l'impacte personal, des de la visita inicial fins a les cures postalta.

JOANA SOTODOSOS

Un any de lluita i d'esperança

Participar en un programa de cribatge de mama et pot salvar la vida. Així ha estat en el cas de Joana Sotodosos, veïna de Ciutat Vella, que l'any 2003 va acudir per quarta vegada en la seva vida a fer-se la mamografia de control a l'Hospital del Mar. El resultat va revelar un petit nòdul en el qual calia actuar amb diligència.

La Joana va passar per totes les proves d'estudi, per totes i cadascuna de les fases del programa, des de la cirurgia a un dilatat tractament amb quimioteràpia i radioteràpia. Ara, un any després, sembla que el procés arriba a la seva fi i la Joana està lliure de malaltia.

Quan pensa en aquest any, la Joana diu: "Encara que t'expliquin com n'és de dur, passar-ho és una experiència personal que no es pot descriure. Jo vaig optar per lluitar. I val a dir que no ho he fet sola, sinó acompanyada per la meua família i per uns professionals que m'han donat sempre la seva experiència i la seva amabilitat."

■ UNITATS FUNCIONALS DE CÀNCER

L'any 2003 hem assistit a la consolidació de la Unitat Funcional de Càncer de Mama i Còlon-Recte, que ha atès 398 nous casos. La coordinació entre els diferents serveis implicats en aquestes patologies ha garantit als pacients una gran eficiència i rapidesa en el procés, des de la primera visita de sospita fins a la intervenció i el tractament més adient a cada cas, assegurant en tot moment la màxima accessibilitat informativa tant per al malalt com per a la seva família.

L'èxit assistencial, organitzatiu i qualitatiu d'aquestes unitats ens ha animat a iniciar també durant aquest any els projectes d'unitats funcionals de càncer de pròstata, de cèrvix i de pulmó. Els afectats per aquestes patologies, amb una incidència creixent, poden així beneficiar-se d'un sistema específic que garanteix la continuïtat assistencial i la coherència entre l'administració i les àrees mèdiques, quirúrgiques i de proves complementàries.

Ens preocupen tots els vessants de la patologia oncològica, des de la clínica a la recerca i el suport tecnològic de base.

Un any més, hem prioritzat com a línia de treball l'atenció de la salut mental de la població de Barcelona. Anualment atenem el 40% de les visites que es realitzen a la ciutat, ja siguin urgents (7.249), d'hospitalització (1.609 ingressos) o ambulatories (33.339 visites), i ho fem a través dels diferents dispositius de l'Institut d'Atenció Psiquiàtrica (IAPS), com l'Hospital del Mar, l'Institut Psiquiàtric, el Centre de Salut Mental Sant Martí i el Centre d'Atenció i Seguiment (CAS) Barceloneta, a més dels especialistes que col·laboren amb les diferents àrees bàsiques de salut de la nostra àrea de referència.

D'altra banda, estem incorporant el vessant de salut mental a diferents processos en què la patologia psiquiàtrica queda imbricada amb altres malalties, ja siguin les oncològiques, les toxicomanies o altres processos que afecten l'estat psicològic i emocional de les persones.

■ PATOLOGIA DUAL

El tractament de la patologia dual ha centrat també els nostres esforços durant el 2003. Es tracta de casos que combinen patologia psiquiàtrica i addicció a substàncies tòxiques, i que generen una demanda més intensa de teràpia i tractament combinats, així com estructures molt específiques per a la seva atenció. L'any 2003 s'han atès 68 persones amb aquesta patologia, que està experimentant una prevalença creixent entre la població en els darrers anys.

Salut mental, noves perspectives...

Prestem el 40% de l'assistència en salut mental de la ciutat

■ UNITAT DE PSICOONCOLOGIA

Una novetat destacable del 2003 és la incorporació d'una nova especialitat, en coordinació amb el Servei d'Oncologia, per a l'atenció de les necessitats de salut mental dels pacients que pateixen malalties oncològiques i dels seus familiars. L'atenció psicooncològica pretén donar una atenció integral a la persona, identificar i tractar la clínica psiquiàtrica i neuropsiquiàtrica, així com avaluar el patiment psicològic i els factors emocionals que poden afectar la percepció i acceptació de la malaltia i el tractament, per tal d'aconseguir el millor nivell de qualitat de vida possible.

El programa es va iniciar el mes d'abril de 2003 i des d'aleshores ha atès 89 pacients hospitalitzats, 159 visites ambulatories i 57 interconsultes a la Unitat de Cures Pal·liatives de l'Hospital de l'Esperança.

■ COORDINACIÓ IAPS-061

Des del Servei de Coordinació de la Salut Mental Urgent a Barcelona hem establert una estreta relació amb el dispositiu d'urgències 061. I ho hem fet, d'una banda, mitjançant formació específica als professionals del 061 pel que fa a coordinació i establiment de criteris comuns i, de l'altra, amb presència o localització dels nostres especialistes en salut mental. L'Equip Multidisciplinari de Suport Especialitzat al 061 (EMSE), creat l'any 2003, permet assistir pacients desconnectats o molt poc vinculats als recursos sanitaris que ofereix la xarxa de salut mental de la ciutat.

Durant l'últim trimestre de l'any 2003 s'han pogut atendre de forma més eficient més d'un centenar de casos de patologia mental detectats als domicilis, com també garantir un seguiment o actuació posterior en els casos que abans no es detectaven o no tenien continuïtat.

■ JORNADA DE PORTES OBERTES A L'IMPU

A l'Institut Psiquiàtric el dia 10 d'octubre es va celebrar el Dia Mundial de la Salut Mental amb una jornada de portes obertes als ciutadans. Amb aquest motiu es va organitzar un debat per analitzar com s'han d'adequar els recursos sanitaris en psiquiatria a cada individu i a la seva situació en cada moment i etapa de la malaltia. Va ser una ocasió única per constatar la realitat de la salut mental a la ciutat de Barcelona.

Van participar en aquesta jornada representants de les famílies dels malalts afectats i professionals de l'assistència psiquiàtrica i de les administracions públiques, que van compartir la seva experiència amb els assistents.

Cada vegada més, els serveis de salut mental s'obren a la participació de la comunitat i aposten per la informació i la comunicació.

■ HOSPITAL DE DIA DE PSIQUIATRIA

El 2003 s'ha posat en marxa l'Hospital de Dia de Salut Mental de l'Hospital del Mar, per tal d'atendre els casos provinents d'altres dispositius de l'IAPS, com ara urgències, centre de salut mental o sala de psiquiatria. L'Hospital del Dia facilita l'accessibilitat als pacients i té com a objectiu principal donar una assistència multidisciplinària i intensiva en forma d'hospitalització parcial que permeti tant afavorir la recuperació com evitar ingressos innecessaris. En el primer any de funcionament s'hi han realitzat 1.212 sessions.

■ JORNADA SOBRE L'INGRÉS NO VOLUNTARI ALS CENTRES SANITARIS, PSIQUIÀTRICS I GENERALS

L'ingrés no voluntari es duu a terme aproximadament en un 20% dels ingressos psiquiàtrics. Aquesta situació, freqüent però no sempre ben coneguda, va ser el tema central d'una jornada en què els nostres especialistes van poder reflexionar sobre les circumstàncies que fan que, per raons de salut, es pugui obligar a ingressar una persona en contra de la seva voluntat.

Van participar en aquesta jornada des de magistrats a psiquiatres, així com familiars de pacients que ens van mostrar diferents punts de vista i experiències, preocupacions i reivindicacions al voltant d'aquesta complexa qüestió.

L'envelliment de la població ha comportat que gairebé un terç dels nostres usuaris siguin més grans de 75 anys. Això fa que l'activitat relacionada amb l'atenció a la gent gran augmenti any rere any als centres de l'IMAS. L'Institut d'Atenció Geriàtrica i Sociosanitària (IAGS) és el responsable d'aglutinar l'atenció clínica, el diagnòstic i el tractament, per part de diferents especialistes, a les persones grans, amb malalties cròniques o en estat terminal que requereixen atenció sociosanitària.

Pel que fa a l'activitat de la Unitat Funcional Interdisciplinària i Sociosanitària (UFISS), l'any 2003 ha enregistrat un creixement d'un 25,8% respecte a l'any anterior. També s'ha produït un increment en la dotació de llits de llarga durada contractats amb el CatSalut, que ha estat d'un 26,3% més que el 2002.

Hem creat la Unitat de Geriatria d'Aguts a l'Hospital del Mar per atendre la gent gran de forma integral.

La demanda creixent ha fet necessària l'ampliació de la UFISS amb noves prestacions, tant a l'àrea de cures pal·liatives –per a malalts en fase terminal– com a través de la creació de la Unitat de Geriatria d'Aguts, a l'Hospital del Mar, per atendre de forma integral les persones grans amb agudització d'alguna malaltia o deteriorament del seu estat de salut.

Geriatría, al servei d'una població que envelleix

La gent gran, sovint afectada de pluripatologia, necessita una atenció multidisciplinària que estem en condicions d'oferir

■ DIA MUNDIAL DE L'ALZHEIMER

El nostre treball en el camp de les neurociències s'orienta a garantir el tractament integral de les persones grans. Aquesta línia de treball científic s'ha donat a conèixer a partir d'un seguit d'accions de divulgació en les quals han participat professionals de la salut, familiars i públic en general. El Dia Mundial de l'Alzheimer n'és un dels exponents més destacables.

D'una banda, a l'Hospital del Mar va tenir lloc una jornada divulgativa per a familiars i cuidadors de malalts afectats d'Alzheimer de tot Catalunya, que va tenir el suport de la Fundació "la Caixa", on es va tractar sobre la importància de l'avaluació neuropsicològica precoç, els estudis i les noves medicacions. Durant la jornada, familiars i professionals van poder compartir experiències i parlar de com millorar les diferents necessitats de la vida diària dels pacients i de les persones que hi conviuen, d'adaptació a l'entorn domèstic i d'emocions quan la malaltia trenca tots els camins de la comunicació normal.

El Centre Geriàtric, per la seva part, va organitzar una emotiva jornada de convivència entre familiars i pacients, i va projectar la pel·lícula argentina *El hijo de la novia*, sobre les relacions familiars i la malaltia d'Alzheimer.

PACO GARCÍA TOSCANO

De la muntanya al mar

Paco García ja fa 26 anys que està vinculat al Centre Geriàtric, és a dir, des dels seus inicis, i en poc temps passarà a formar part de les persones que treballaran al nou Centre Fòrum de l'Hospital del Mar.

Per a en Paco, que s'encarrega del magatzem del centre, el millor que té la seva feina és que canvia contínuament i li permet tenir tracte amb residents, professionals d'infermeria, d'administració, de cuina, de manteniment... amb moltes persones cada dia. Al Centre Geriàtric deixarà molts moments per al record, moltes anècdotes, una etapa que es tanca.

Per a ell, com per a la resta de treballadors i treballadores que deixaran la part alta de la ciutat per acostar-se al mar, el Centre Fòrum representa tot un repte, una oportunitat de començar gairebé de nou, de millorar i créixer tant personalment com professionalment. El desig d'en Paco és aconseguir entre tots un Centre Fòrum de la més alta qualitat on treballadors i usuaris estiguin còmodes i satisfets.

■ PRESENTS AL CONGRÉS INTERNACIONAL DE GERIATRIA

L'Institut d'Atenció Geriàtrica i Sociosanitària (IAGS) va participar en el V Congrés Europeu de Geriatria i Gerontologia, celebrat al Palau de Congressos de Barcelona del 2 al 5 de juliol de 2003. En aquest certamen, l'IAGS es va presentar públicament com a entitat a la comunitat mèdica i científica, amb una comunicació oral i mitjançant un estand on també s'exposava la maqueta del nou Centre Fòrum de l'Hospital del Mar.

■ EL CENTRE FÒRUM DE L'HOSPITAL DEL MAR

Paral·lelament a la construcció de les infraestructures del Fòrum, en el mateix entorn s'ha edificat el nou Centre Fòrum de l'Hospital del Mar. Es preveu que l'any 2004 aculli els serveis sociosanitaris de l'IMAS, ubicats anteriorment al Centre Geriàtric, incloent-hi l'especialitat –de demanda creixent– de malalties neurodegeneratives i una comunitat terapèutica destinada a malalts mentals en fase subaguda. El Centre Fòrum de l'Hospital del Mar està format per un edifici de tres cossos que convergeixen en un nucli central en el qual se situen les comunicacions verticals, com ara escales i ascensors, i que disposa de dos patis oberts cap al sud-est, que formen una façana interior a nivell de planta baixa i àmplies terrasses a les plantes primera, quarta i cinquena. És un edifici on destaquen l'amplitud d'espais i la lluminositat que proporciona la façana de vidre, protegida amb persianes graduables.

Pel que fa al mobiliari i l'equipament mèdic, hem treballat especialment per definir la quantitat i qualitat dels diferents equips, per dotar el nou centre dels recursos necessaris per combinar comoditat, modernitat i eficiència, tal com és la filosofia de l'entitat des de la seva creació. Cal destacar, per exemple, que el centre està alimentat per una xarxa externa de generació d'aigua calenta per a calefacció i freda per a refrigeració, una infraestructura feta sota la premissa de la sostenibilitat.

La Unitat d'Aparell Locomotor de l'IMAS reuneix totes les patologies relacionades amb la mobilitat, des de la traumatologia a la reumatologia i la rehabilitació. És una unitat molt activa, que l'any 2003 ha enregistrat 47.625 visites ambulatories als hospitals i 15.088 a les àrees bàsiques de salut, 3.791 hospitalitzacions, 1.701 sessions als hospitals de dia i 24.191 visites urgents.

Per atendre de forma integral el malalt, la Unitat s'organitza a partir de la tasca conjunta dels tres serveis. A més, es fan sessions de formació continuada en què participen altres serveis i on es debaten els casos més complexos per tal d'oferir les millors alternatives a cada persona, fruit del treball multidisciplinari.

Durant l'any 2003, la Unitat d'Aparell Locomotor s'ha reestructurat per coordinar els recursos humans i materials dels diferents centres. Així, els serveis de Cirurgia Ortopèdica i Traumatologia dels hospitals del Mar i de l'Esperança s'han unificat sota la direcció d'un nou cap de servei. També el Servei de Reumatologia ha unificat funcionalment els equips dels hospitals del Mar i de l'Esperança.

Aquest procés ha comportat millores en l'activitat del servei, com ara la reordenació de la visita ambulatoria segons la complexitat de les patologies. Però, sobretot, el nou servei representa un model que encara amb entusiasme una nova etapa plena de reptes assistencials i científics.

D'altra banda, el Servei de Reumatologia ha posat en marxa una unitat d'artroscòpia diagnòstica i s'ha potenciat la utilització de l'Hospital de Dia per implementar tractaments en els processos aguts de les artropaties inflamatòries.

Unitat d'Aparell Locomotor, una renovació interna al servei de la millor atenció

Coordinació, coherència i màxima efectivitat en el tractament de les malalties

■ LA REHABILITACIÓ, PIONERA DEL NOU ESTIL DEL SEGLE XXI

El Servei de Rehabilitació i Reumatologia ha estat pioner a aplicar durant el 2003 un nou model de visita, que constitueix l'opció de futur de la documentació clínica dels nostres centres i que ja està funcionant al 100% en aquest servei. Per primer cop s'ha aplicat el concepte d'història clínica informatitzada, un sistema molt segur que garanteix la confidencialitat dels processos i que, gràcies a la tecnologia web i sense fil, es pot traslladar amb el professional com un quadern de mà per accedir a les dades des de qualsevol punt, ja sigui l'habitació, el despatx, el domicili o la consulta.

L'IMAS ha iniciat així la implementació de les estacions de treball mèdic (ETM) i d'infermeria (ETI). Aquesta nova eina, creada per l'IMAS, s'anirà posant en marxa a la resta de serveis mèdics i quirúrgics. Així, es preveu que durant el 2004 i el 2005 tot l'Hospital de l'Esperança funcionarà amb aquest sistema. Aquesta implantació ha suposat una inversió important en nous equipaments informàtics que garanteixen la màxima seguretat del sistema. Està previst que l'ETM i l'ETI passin a funcionar a la resta de centres de l'IMAS de forma progressiva en els propers anys.

S'ha iniciat una nova etapa en què els equips dels diferents centres treballen més cohesionats que mai en les patologies relacionades amb l'aparell locomotor.

■ OFERTA DE SERVEIS

L'oferta de serveis es distribueix entre els estudis de Medicina de la Unitat Docent de l'IMAS, els estudis de Biologia de la UPF, la diplomatura d'Infermeria de l'Escola Universitària d'Infermeria i els diferents cicles de Formació Professional Sanitària de l'Escola Bonanova.

Les comissions de qualitat i les actuacions anuals de millora d'instal·lacions i accés en línia a les publicacions biomèdiques garanteixen la qualitat de la formació dels estudiants.

Un altre esdeveniment important ha estat la signatura del conveni amb la UPF i la UB per a l'adscripció dels estudis d'infermeria a la UPF.

Docència, centres que atreuen els estudiants

El curs 2003-2004 s'han matriculat 1.113 alumnes en els nostres centres de formació reglada

■ ACTE DE LLIURAMENT DEL CERTIFICAT ISO A L'ESCOLA BONANOVA

En el darrer trimestre, l'Escola Bonanova ha esdevingut el primer centre públic de Barcelona que rep el certificat ISO 9001-2000.

L'ISO garanteix la qualitat de tots els serveis docents que es realitzen i reflecteix els alts nivells de qualitat dels nostres estàndards.

■ MILLORES D'INFRAESTRUCTURA A L'ESCOLA BONANOVA DE FORMACIÓ PROFESSIONAL

L'Escola Bonanova de Formació Professional s'ha ampliat amb dues noves aules, tres despatxos, una nova entrada principal i un vestíbul per adequar les instal·lacions a les necessitats de l'activitat docent que s'hi desplega.

ALUMNES MATRICULATS EN CENTRES DOCENTS DE L'IMAS

Unitat Docent de l'IMAS	291
Escola Universitària d'Infermeria	270
Escola Bonanova de Formació Professional	258
Estudis de Biologia de la UPF	294
Total	1.113

■ ESTUDIS PER AL NOU MODEL DE PROFESSIONAL D'INFERMERIA

L'Escola Universitària d'Infermeria, amb més de 25 anys d'experiència, és avui una institució acadèmica universitària amb un sòlid projecte docent que permet oferir als estudiants una formació rigorosa, plural i global.

La formació de pregrau i postgrau de l'Escola està en constant innovació per donar resposta a les necessitats del món assistencial i als requeriments europeus, recollits en la Declaració de Bolonya (1999) per a la formació superior.

Les línies de treball actuals són quatre: implementació i creixement de les assignatures practicum de tercer curs; millora i integració dels processos organitzatius i docents amb la creació del Campus Virtual; expansió del programa de postgrau Gestió de Casos i, finalment, reorientació de la formació d'infermers especialistes en salut mental.

CECÍLIA LACOMA

No puc concebre altra cosa que ser infermera

La Cecília tenia molt clar que es volia dedicar a la infermeria. Les seves amigues li van parlar molt bé de la qualitat de l'ensenyament als centres de l'IMAS per formar-se en les

exigències d'una professió cada dia més complexa, raó per la qual es va matricular a l'Escola Universitària d'Infermeria del Mar ara fa dos anys. El curs 2004-2005 serà el seu tercer i darrer any d'estudis i, si tot va bé, es diplomarà com a infermera i podrà incorporar-se al món del treball. La Cecília és també delegada del seu curs i ha assumit el paper de representar els companys i companyes per transmetre les seves inquietuds i coordinar-se amb el professorat i la institució.

El millor de la carrera, segons ella, han estat les pràctiques, en què ha pogut tenir contacte amb la gent gran del Centre Geriàtric, i espera amb nervis on li tocarà aquest any: "Potser serà al Mar... m'agradaria molt!"

Per a la Cecília, per tenir cura de les persones cal, a més d'una vocació, una gran responsabilitat, flexibilitat, autonomia i psicologia humana, i potser no sospitava tot el que aquesta professió comporta abans d'iniciar els estudis. Per això creu que fins i tot mereixerien ampliar-se un any més, ja que són intensos i exigeixen molta dedicació. La seva il·lusió seria, un cop acabí, poder continuar treballant als nostres centres i li encantaria poder-se especialitzar en infermeria pediàtrica i maternitat, ja que els nens són la seva passió.

L'Institut Municipal d'Investigació Mèdica (IMIM) ha estat guardonat pel Govern de la Generalitat de Catalunya amb el Premi Narcís Monturiol al mèrit científic i tecnològic per la seva contribució a la recerca en biomedicina i salut pública, a la formació de personal investigador altament qualificat i al desenvolupament de fórmules innovadores d'organització i gestió de la recerca. Així mateix, el Laboratori Antidopatge ha rebut el Manfred Donike Award com a reconeixement a l'excel·lència científica en l'anàlisi antidopatge en la reunió dels laboratoris de control antidopatge acreditats de tot el món celebrada a Colònia (Alemanya).

■ XARXES TEMÀTIQUES DE RECERCA COOPERATIVA

El 2003, el Ministeri de Sanitat ha constituït les Xarxes Temàtiques d'Investigació Cooperativa (RTIC) de l'Institut de Salut Carles III amb l'objectiu d'agrupar propostes d'un mínim de quatre comunitats autònomes per realitzar projectes d'investigació cooperativa d'interès general. Aquestes xarxes es financen amb el fons d'investigació previst a l'acord entre el Ministeri de Sanitat i Consum i Farmaïndústria. En total, s'han constituït a Espanya 69 RTIC, de les quals quatre es coordinen des de l'IMIM. En total, els centres de l'IMAS participen en 19 xarxes.

La recerca, mèrit científic i tecnològic

Uns sòlids recursos propis de recerca i una bona coordinació amb xarxes externes asseguren una investigació capdavantera i un benefici directe per a l'assistència que prestem

■ ACTIVITAT COMUNICATIVA CIENTÍFICA INTENSA

Durant l'any 2003 l'IMAS ha emès 157 articles originals de recerca (35 en revistes nacionals i 122 en revistes internacionals), s'han llegit nou tesis doctorals i s'han escrit 119 llibres, capítols o revisions, tots de gran impacte científic.

■ TREBALLAR PER AVANÇAR EN QUALITAT DE VIDA

Els investigadors de l'IMIM han entrat en el projecte ENCODE, l'Enciclopèdia de l'ADN, integrat per prestigiosos grups investigadors europeus i nord-americans, i representen l'únic centre espanyol que hi participa. En aquest projecte, els científics treballen per extreure la màxima informació de la seqüència de l'ADN a fi d'entendre millor la biologia humana i desenvolupar noves estratègies per prevenir i tractar malalties.

Pel que fa als problemes respiratoris dels adults, han sortit a la llum els resultats de l'estudi publicat a la revista *Thorax* sobre el risc d'asma entre treballadores de la neteja domèstica. Aquest estudi mostra el gran risc del treball de neteja en la salut respiratòria, ja que una de cada vuit dones estudiades patia asma i una de cada sis bronquitis.

D'altra banda, el Ministeri de Ciència i Tecnologia ha acreditat l'Oficina de Transferència de Resultats d'Investigacions (OTRI) de la Fundació IMIM. Aquesta oficina s'ha constituït per identificar les necessitats tecnològiques dels diferents sectors econòmics i afavorir la transferència de tecnologia entre el sector públic i el privat. L'OTRI s'ha format a partir de l'oficina de serveis de l'IMIM, amb llarga experiència en gestió de projectes en recerca, i en la qual participa altre personal de l'IMIM i de la Fundació PRBB.

■ NOVA ESTRUCTURA DE RECERCA

La Comissió de Recerca de l'IMAS ha proposat un nou mapa d'unitats i grups de recerca per a tot l'IMAS que integri els investigadors dels centres, unifiqui el concepte d'unitat i identifiqui un o més grups temàtics dins de cada unitat.

Aquest nou mapa s'ha estructurat en 17 unitats de recerca i caldrà que sigui validat externament en el futur. Aquesta és una bona eina per preparar l'IMAS en la seva interrelació científica amb altres institucions que participaran en el Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona (PRBB). Per això, s'han intentat adaptar els grups de recerca que formen les unitats a les sis grans àrees temàtiques del PRBB:

- Biologia computacional
- Regulació gènica i epigenètica
- Biologia cel·lular i del desenvolupament
- Fisiopatologia i farmacologia
- Genètica humana i biologia evolutiva
- Epidemiologia i salut pública

■ COMISSIÓ DE RECERCA DE L'IMAS

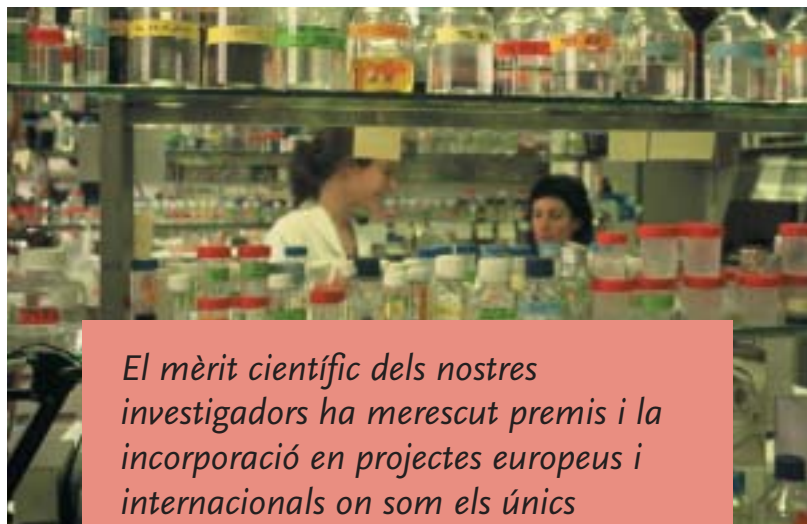
El 2003 s'ha renovat la Comissió de Recerca, un òrgan col·legiat d'assessorament i suport a la Direcció de Recerca de l'IMAS per garantir el desplegament de la política científica de la institució. La nova Comissió es crea per fomentar encara més el creixement i la consolidació de les línies de recerca prioritàries de l'IMAS i les establertes als plans autonòmics, estatals, europeus i al Pla de salut de Catalunya.

La Comissió proposa els criteris per a la selecció de professionals, l'assignació de recursos humans i materials, supervisa les noves propostes de projectes, garanteix la qualitat dels programes de formació continuada i dels becaris, promou la interrelació científica dels investigadors entre els diferents centres de l'IMAS i canalitza les relacions amb les universitats.

■ INFOBIOMED: UN AMBICIÓS PROJECTE EUROPEU EN INFORMÀTICA MÈDICA

La Unió Europea ha concedit a l'IMIM cinc milions d'euros per coordinar el projecte Infobiomed. Aquest projecte consisteix en una xarxa de setze centres europeus que fan recerca de primer nivell en el camp de la informàtica biomèdica. Amb aquest pressupost, l'Infobiomed és l'única xarxa d'excel·lència europea que Catalunya rep de la Comissió Europea dins el VI Programa Marc de Recerca i Desenvolupament.

L'objectiu de la xarxa Infobiomed és dotar els sistemes sanitaris europeus de nous instruments informàtics que ajudin a millorar la salut i la qualitat de vida dels ciutadans, així com a reduir els

El mèrit científic dels nostres investigadors ha merescut premis i la incorporació en projectes europeus i internacionals on som els únics representants del nostre territori.

costos generals dels sistemes de salut. També pretén proporcionar la infraestructura tècnica i científica i el coneixement necessari per avançar cap a una medicina individualitzada, que disposi de tota la informació rellevant, des dels historials clínics fins a la informació de tipus genòmic, proteòmic i molecular. Aquesta línia de treball pot contribuir a l'avenç en la detecció de riscos de malalties, a la millora del diagnòstic clínic i al desenvolupament de noves estratègies terapèutiques.

■ PRBB

Els espais del nou edifici que ocuparà el Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona (PRBB) ja han estat distribuïts entre les diferents institucions i serveis que l'hauran d'ocupar. Cada institució disposa com a mínim d'una planta sencera, de forma que la primera i segona plantes les ocupa l'IMIM, la tercera el Departament de Ciències Experimentals i de la Salut de la Universitat Pompeu Fabra (DCEXS-UPF), la cinquena i sisena plantes el Centre de Regulació Genòmica (CRG) i la setena i vuitena el nou Centre de Medicina Regenerativa de Barcelona. A la planta quarta s'ubicarà l'entitat gestora del PRBB, el Grup de Recerca en Informàtica (GRIB), el Centre de Genotipació (CEGEN) i parts del DCEXS-UPF i del CRG.

El campus PRBB disposarà d'uns 4.000 m² lliures per a empreses del sector biomèdic o d'altres iniciatives investigadores. També s'ampliaran la zona de l'estabulari en uns 700 m², a la planta semisoterrània, i en uns 400 m² la zona bruta.

Està previst que l'obra bàsica de l'edifici s'acabi al final de l'any 2004, moment en què començarà l'adequació interior dels espais, que estaran reformats el darrer trimestre del 2005.

Entre els serveis i equipaments posats en marxa destaquen la nova Unitat d'Hemodinàmica, els nous i potents escàners, la informàtica d'avantguarda, el Centre d'Imatge en Psiquiatria i el ciclotró.

■ EL CENTRE D'IMATGE EN PSIQUIATRIA, CENTRE CAPDAVANTER D'ALTA TECNOLOGIA PER A L'ESTUDI DEL CERVELL

El Centre d'Imatge en Psiquiatria (CIP) ha estat fruit d'un acord de col·laboració entre l'IMAS, el CRC Mar, l'Institut d'Alta Tecnologia PRBB (IAT) i el laboratori farmacèutic GlaxoSmithKline (GSK), que ha fet una inversió de 800.000 euros.

Aquest és el primer i únic centre d'investigació clínica d'Espanya basat en tècniques de neuroimatge, amb les quals es poden obtenir imatges tomogràfiques de l'encèfal que fan possible l'estudi de diversos aspectes de la funció cerebral del pacient de forma totalment innòcua i, per tant, de les causes de les malalties psiquiàtriques, encara tan desconegudes.

Tecnologia en suport del diagnòstic, inversions en nou equipament

El 2003 ha estat un any en què s'han impulsat nous grans equipaments

■ GRANS EQUIPAMENTS PER A L'INSTITUT DE DIAGNÒSTIC PER LA IMATGE DE L'IMAS

L'acord entre l'IMAS i el CRC Mar ha permès un creixement notable de les inversions i la modernització de les infraestructures radiològiques de l'IDIMAS, amb les quals s'han adquirit el nou TAC helicoïdal multital·l de l'Hospital del Mar i el TAC helicoïdal de l'Hospital de l'Esperança. El primer permet, entre altres coses, disminuir la quantitat de radiació emesa, realitzar reconstruccions en dues i tres dimensions i practicar estudis volumètrics i vasculars complets.

Les noves instal·lacions radiològiques de l'Hospital del Mar permeten la connexió telemàtica entre professionals de diferents hospitals en temps real i durant les 24 hores.

■ EL CICLOTRÓ, A PUNT

S'han inaugurat a l'Hospital del Mar/PRBB el ciclotró i el laboratori de l'IAT PRBB, primer centre del sud d'Europa dedicat de manera fonamental a la PET (tomografia per emissió de positrons) en investigació biomèdica. La inversió total que l'IAT hi destinarà és de 7.300.000 euros.

La PET resulta excepcional per a aplicacions en el camp de la imatge molecular, ja que permet detectar i estudiar amb precocitat les malalties a partir de patrons que s'esdevenen molt abans que s'arribin a produir els canvis degeneratius.

Les tècniques d'imatge molecular són una eina molt poderosa en recerca biomèdica, especialment en genètica i biologia molecular i per al desenvolupament de nous medicaments. S'han demostrat especialment eficients per diagnosticar amb precocitat tumors malignes, Alzheimer, Parkinson, epilèpsia, esquizofrènia i altres trastorns obsessivocompulsius, de manera que s'obre una porta esperançadora a la possibilitat de tractar-los.

JULIO LIBKIND

Més enllà de les màquines hi ha les persones

És fàcil, quan parlem d'instal·lacions, màquines, inversions... estendre's i oblidar per un moment què signifiquen en la vida de les persones. Una hora a la sala d'hemodinàmica –i moltes més de preparació i rehabilitació posteriors, és clar– van canviar la vida de Julio Libkind, pacient del Servei de Cardiologia de l'Hospital del Mar.

El Sr. Libkind patia una malaltia coronària greu. Un cas molt difícil i d'alt risc. Anteriorment ja havia rebut tractaments i havia estat sotmès a intervencions, però la seva evolució no era bona. Amb la recomanació d'una de les especialistes internacionals més prestigioses en el camp de la cardiologia, va acudir a la que li van dir que era una de les més modernes i ben preparades unitats d'hemodinàmica del país, acabada d'inaugurar a l'Hospital del Mar. “Més enllà de la gran instal·lació de què disposen, que és de ciència-ficció, hi ha les persones que la fan servir. La meua ha estat una experiència formidable. I no parlo només de l'amabilitat i el bon tracte, sinó de la gran professionalitat i passió que posa l'equip. Per a mi, la intervenció a què em vaig sotmetre va ser encertada i ha suposat un canvi radical en la meua vida. Tots vam córrer molts riscos. Però el que em va sorprendre és que, en acabar i saber que era un èxit, l'equip encara estava més content que jo mateix, i, en comptes de rebre felicitacions, me les van venir a donar a mi. Com que no estava adormit del tot vaig ser testimoni del moment més decisiu de la meua vida. No l'oblidaré mai.”

■ INCORPORACIÓ DE L'HOSPITAL CLÍNIC A L'IAT

El 2003, l'Institut d'Investigació Biomèdica August Pi i Sunyer (IDIBAPS) de l'Hospital Clínic de Barcelona s'ha incorporat com a col·laborador a l'Institut d'Alta Tecnologia (IAT), fundació privada promoguda per l'IMAS i l'empresa privada CRC Mar, del grup CRC Corporació Sanitària. Aquesta fundació és la primera que comença les seves activitats al Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona i suposa una gran oportunitat per al desenvolupament científic i de les noves tecnologies, mentre que contribueix a fer de Barcelona un punt estratègic en la investigació biomèdica en els àmbits nacional i europeu.

■ INFORMÀTICA CAPDAVANTERA

Gràcies al treball dels serveis informàtics de l'IMAS, la història clínica electrònica ja és un fet. El desenvolupament de la nova estació de treball mèdic i d'infermeria fa que amb menys de tres clics el metge o la infermera tinguin a la seva disposició més informació que mai, com ara totes les dades del malalt, de manera que es garanteix una assistència de màxima qualitat.

Mitjançant rènting també es preveu una inversió en la xarxa telemàtica per al desenvolupament de l'ETM i l'ETI.

■ L'HEMODINÀMICA A PLE RENDIMENT

L'IMAS ha posat en marxa a l'Hospital del Mar un nou servei d'hemodinàmica que permet la realització de cateterismes cardíacs i que actualment està situat en el nivell més alt de prestacions entre les unitats del nostre país.

L'hemodinàmica permet fer un estudi anatómic i funcional del cor i les artèries per conèixer la gravetat de la malaltia cardiològica. Aquesta exploració es practica amb anestèsia local i sovint permet realitzar alhora un tractament que ajuda a eliminar el bloqueig de les artèries.

Durant el 2003 la nova unitat d'hemodinàmica ha practicat un total de 384 exploracions.

Les Comissions de Qualitat són òrgans que reuneixen diferents professionals que intervenen en la determinació i avaluació de la qualitat d'una àrea determinada de l'atenció sanitària, alhora que fomenten la coordinació, la responsabilitat i la participació dels professionals. El 2003 s'han creat o dinamitzat cinc de les 19 comissions de qualitat ja existents: Avaluació i Tractament del Dolor, Inversions, Atenció als Maltractaments, Nutrició i Patologia Perinatal.

Cadascuna intervé en el control de la qualitat des de diferents àmbits, per exemple, la nova Comissió d'Avaluació i Tractament del Dolor pretén conèixer la incidència i intensitat del dolor en els diferents grups de pacients atesos als nostres centres i millorar el seu tractament per tal d'evitar al màxim el patiment de qualsevol malalt a través de la definició dels criteris de millora més adients, fins i tot la informació que han de rebre els professionals i els mateixos pacients.

■ QUALITAT IMASQUAL: QUALITAT INTEGRAL

El Pla de qualitat integral IMASqual s'ha creat per integrar les diferents iniciatives que es duen a terme en relació amb la qualitat.

Els objectius són introduir metodologies que permetin, per una banda, sistematitzar l'avaluació i, per una altra, orientar la presa de decisions sobre noves propostes de millora segons el Pla estratègic del Pla de salut de Catalunya. Cal dir que, el 2003, els objectius del Pla de salut de l'Hospital del Mar s'han complert en un 88,7% i els de l'Hospital de l'Esperança en un 91,9%.

Per millorar la qualitat

El projecte de qualitat de l'IMAS demostra la il·lusió per l'excel·lència en el treball i la vocació per oferir la millor atenció possible a les persones

■ QUALITAT PERCEBUDA: L'OPINIÓ DE L'USUARI ÉS DE GRAN VALOR

Per a nosaltres és important conèixer l'opinió dels usuaris sobre l'atenció que han rebut en els diferents moments del procés sanitari. Anualment promovem la realització d'enquestes de qualitat per conèixer la seva percepció i descobrir oportunitats de millora. Les enquestes del 2003, fetes a 441 pacients de l'Hospital del Mar, l'Hospital de l'Esperança, el Centre Geriàtric i l'Institut Psiquiàtric, ens han mostrat que el 94% dels nostres usuaris estan satisfets o molt satisfets amb el conjunt de l'atenció rebuda i el 93% recomanaria els centres de l'IMAS als seus familiars i amics.

Els aspectes de tracte i respecte a la intimitat han rebut valoracions excel·lents i constatem que hem millorat especialment en les àrees administratives, amb la simplificació dels tràmits i la claredat en la identificació i presentació de tot el personal sanitari. També han estat molt ben valorats els aspectes relacionats amb la informació que els metges i les infermeres ofereixen o la implantació i claredat dels documents informatius com el consentiment informat.

La preocupació de l'IMAS per una millora constant de la qualitat té el seu reflex en l'IMASqual, un projecte que integra totes les actuacions per tal d'oferir la millor atenció possible al ciutadà.

■ PUBLICACIONS D'INTERÉS

El desenvolupament de les tasques de les diferents comissions i comitès d'avaluació de la qualitat es pot consultar en els butlletins informatius que es publiquen periòdicament i que incorporen els resultats dels estudis realitzats i les propostes de millora i d'educació sanitària.

El 2003, per exemple, s'han publicat, entre d'altres, els butlletins de la Comissió de Farmàcia i Terapèutica o el butlletí de recomanacions per a la presa de decisions davant la negativa d'un pacient a rebre transfusions de sang, promogut pel Comitè d'Ètica Assistencial i destinat al públic en general.

■ TRAJECTÒRIES CLÍNiques: QUALITAT EN EL TREBALL D'INFERMERIA

En un centre sanitari la infermeria té una presència constant i exerceix de nexa entre el malalt i el món hospitalari. La qualitat de la seva feina és essencial per al conjunt de l'assistència, i per garantir-la es duen a terme les trajectòries clíniques i els plans de cures d'infermeria.

Les trajectòries i els plans són documents que serveixen per definir què s'ha de fer i quines cures s'han de practicar davant d'una patologia i un malalt determinats, amb criteris de qualitat i de forma estandarditzada. La seva elaboració, que és fruit del consens entre diferents professionals com ara metges, rehabilitadors, logopedes o treballadors socials, ha suposat un esforç en metodologia i rigor, i un distanciament de la feina diària per descriure què és allò que es fa de forma intuïtiva, com consultar una bibliografia, com escriure i com responsabilitzar-se de les decisions preses, la qual cosa també eleva el grau d'autoestima dels professionals. És, doncs, un camí engrescador per a aquests i molt beneficiós per als malalts: una prova de la qualitat de la infermeria de l'IMAS.

■ PLA DE NOUS DRETS DE L'USUARI

Hem facilitat als nostres usuaris la nova Carta de drets i deures dels ciutadans en relació amb la salut i l'atenció sanitària. Aquesta carta posa a l'abast dels pacients i dels seus familiars l'adaptació dels drets i deures del ciutadans, que van ser emesos per primer cop l'any 1986, i incorpora nous aspectes per avançar en el respecte a la dignitat de la persona i en la millora de l'atenció sanitària.

La participació, 20 anys al servei de la ciutat

L'IMAS va ser pioner en la constitució d'una organització sanitària municipal

El 2003 s'ha celebrat el 20è aniversari de l'Institut Municipal d'Assistència Sanitària amb diferents actes que ens han permès repassar la trajectòria de la institució, reconèixer les fites assolides i marcar-nos nous reptes i projectes de futur. Assistiren a l'acte l'alcalde de Barcelona, el conseller de Sanitat i el president de l'IMAS.

Aquesta institució va néixer el 1983 amb una gran vocació de servei a la ciutat i creiem que hem consolidat un projecte de voluntat pública i responsabilitat social. Hem contribuït a transformar el model sanitari de Barcelona amb l'aposta pel treball en equip, el tracte proper i humà, la innovació tecnològica i la formació tant de nous professionals com dels qui fa temps que estan en actiu, amb una gestió basada en el model empresarial públic on els beneficis que es busquen són els beneficis per al ciutadà.

Hem estat capaços d'integrar l'atenció mèdica, quirúrgica, sociosanitària, als immigrants, a la gent gran, als malalts crítics, als toxicòmans i als malalts mentals, amb vocació de lideratge en la recerca, aplicació de noves tecnologies i voluntat de superar grans reptes com el dels Jocs Olímpics del 92 i com és avui el Centre Fòrum de l'Hospital del Mar. Els nostres objectius de futur més immediats són aprofundir la relació entre els equips d'atenció primària, sanitària i social, dotar-nos dels últims avenços en diagnòstic per la imatge en cardiologia i en el tractament del càncer, i posar en marxa el Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona.

■ NOVES PERSONES, NOVES NECESSITATS

En sintonia amb els nous temps i les noves necessitats, l'Hospital del Mar potencia el treball en mediació cultural per tal d'adequar-nos a tot el nostre públic i oferir el millor servei a tots els ciutadans de Barcelona. En aquest centre, prop d'un 12,6% de les persones ingressades el 2003 han estat estrangeres. Per això ha aparegut una nova figura, la del mediador cultural, un professional que facilita l'atenció sanitària i la integració dels usuaris de les procedències més diverses.

Des del juny del 2003, els mediadors culturals del centre han fet 2.164 intervencions i han atès 720 persones. La majoria d'estrangers procedien del Marroc, el Pakistan, Romania, l'Equador i la Xina. També s'han traduït les publicacions informatives més importants a altres llengües com l'urdú, el romanès i l'àrab.

*La voluntat de ser propers,
accessibles i divulgadors ens fa
sortir dels nostres centres per
acostar-nos als veïns i obrir-los les
nostres portes perquè entrin a
conèixer-nos.*

■ OBRIM LES NOSTRES PORTES AL CIUTADÀ

Els nostres centres estan oberts als ciutadans. Cada any promovem jornades de portes obertes que ofereixen l'oportunitat de visitar els diferents centres a les persones de les nostres àrees de referència.

A més de les portes obertes del Centre Geriàtric, que se celebren el Dia Mundial de l'Alzheimer, o de les de l'Institut Psiquiàtric, el Dia de la Salut Mental, el 2003 també s'han fet jornades de portes obertes al Servei d'Anatomia Patològica de l'Hospital del Mar amb motiu de la celebració de la Setmana Europea del Càncer. Les persones que ens van visitar van poder accedir a unes estructures poc conegudes i que, tanmateix, són fonamentals per a la detecció de la patologia oncològica. L'accessibilitat, el diàleg i la curiositat van ser les claus de la jornada.

■ CIÈNCIA PER A TOTHOM

La divulgació, accessibilitat, comunicació i proximitat als nostres usuaris són essencials per establir vincles de confiança i complir els objectius que ens fixem pel que fa a educació sanitària. És per això que ens vam incorporar a la iniciativa Cicle de medicina al carrer promoguda per la Regidoria de Ciutat del Coneixement de Barcelona, que consistia a promoure el coneixement mèdic i millorar la qualitat de vida i la capacitat de prendre decisions sobre la salut de la població. El Cicle de medicina al carrer ha tingut el suport del Col·legi de Metges, diversos hospitals i mitjans de comunicació com el diari *El País* i BTV. L'Hospital del Mar ha participat en aquest cicle amb tres xerrades: "Els trastorns de l'ansietat al segle XXI", "Osteoporosi, perspectives en el tercer mil·lenni" i "Amenaces de les noves infeccions".

L'Hospital del Mar també ha participat en el Cicle de salut i gent gran al Centre Cívic Barceloneta amb una xerrada informativa sobre l'osteoporosi i tres sessions per realitzar densitometries a les persones que ho desitgessin.

■ OMLIM D'ART ELS HOSPITALS

El Programa Art-Usuari es va posar en funcionament fa uns quinze anys en diferents centres de l'IMAS amb la voluntat de canviar el context ambiental clàssic hospitalari per un projecte que incloïa elements d'art personal, color i esbarjo i fomentava que treballadors i usuaris sol·licitessin espais per exposar les seves obres.

L'any 2003 s'han exposat a l'Hospital del Mar les mostres següents:

- "Quadres", de Carlos Castro
- "Dibuix a pastel i llapis", de Pura Díaz
- "Pintures", de Mario Torino
- "Momentos de luz y color", d'Adolfo Rua
- "Visión poética", de Ghuty Mamae
- Exposició de 40 pintors alumnes de Mercè Vall Hom
- "Caricias", de Patxi Fernández
- "Evocación", de María Gómez Casas
- "Paisatge ossi", de Mónica Tudela
- "Ilusiones", d'Ely Yelo
- Exposició de les obres presentades al VII Concurs fotogràfic organitzat per CC.OO. i l'IMAS

Primer premi del VII Concurs fotogràfic: La felicitat no té preu (Neus Closas)

D'altra banda, al Centre Geriàtric s'ha organitzat l'exposició de fotografies "Detall digital", de Pep Gràcia, "Del azul al rojo", una mostra de pintura de Carlos Castro, i les aquarel·les "Apunts tot passejant", de Pepa Viladomiu.

■ ENTITAT COL·LABORADORA DEL FÒRUM 2004

L'Hospital del Mar ha estat designat entitat col·laboradora del Fòrum Universal de les Cultures Barcelona 2004. Es va encarregar a l'IMAS la cobertura sanitària de l'esdeveniment i ha estat també el referent per a l'atenció sanitària del personal de les obres del Fòrum.

L'IMAS ha aportat coneixements i experts en els camps científic i social i ha participat activament en els diàlegs "Salut i desenvolupament: reptes per al segle XXI" i "El cervell social: biologia dels conflictes i la cooperació".

L'IMAS ha tancat l'any amb una plantilla de 2.135 treballadors fixos (equivalents a 1.983 a 40 hores), entre els quals hi ha 443 titulats superiors, 152 metges residents, 692 titulats mitjans, 217 administratius, 470 auxiliars assistencials, 67 tècnics auxiliars, 14 oficials d'ofici, un religiós i 80 treballadors no qualificats.

Per centres, l'Hospital del Mar és el que té la plantilla més nombrosa, composta de 1.183 persones, seguit de l'Hospital de l'Esperança amb 368, l'IMPU amb 158, el Centre Geriàtric amb 153, l'IMIM amb 58 i els serveis d'atenció a la salut sexual i reproductiva.

També durant aquest any es van signar 134 contractes indefinits, derivats de convocatòries públiques, que corresponen a dos caps de servei, un cap de secció, set metges adjunts, 38 infermeres, 45 auxiliars d'infermeria, 27 auxiliars administratius i 14 treballadors d'altres categories.

■ CONTINUA LA CARRERA PROFESSIONAL

Amb les carreres professionals/programes d'incentivació es pretén facilitar l'adequació de perfils a les necessitats de cada àrea sanitària a través de beneficis salarials per als treballadors d'acord amb els mèrits professionals i d'aptitud.

Aquest nou sistema s'ha aplicat en els dos darrers anys als grups de metges i infermeres de centres assistencials i docents, i ja està definitivament implantat. Durant el 2003 s'han aplicat programes d'incentivació als grups de tècnics mitjans, auxiliars administratius i operaris, entre altres.

Els professionals, el nostre valor humà

Prevenió i salut laboral, formació, incentius professionals i comunicació interna al servei dels professionals

■ FORMACIÓ CONTINUADA

La formació i el reciclatge dels professionals és un aspecte cabdal tant per oferir la millor qualitat assistencial com per garantir la implicació i motivació dels treballadors, a més de possibilitar el desenvolupament i la realització professional, la participació i l'intercanvi d'experiències. El 2003 s'han dut a terme 66 accions formatives a les quals ha assistit aproximadament el 41% de la plantilla de l'IMAS.

La formació continuada dels professionals d'aquesta institució obeeix a tres objectius principals: en primer lloc, donar suport als canvis organitzatius de la institució com poden ser la implantació de les noves estacions de treball mèdic i d'infermeria, o l'adaptació dels professionals a noves estructures com el proper trasllat dels treballadors del Centre Geriàtric al nou Centre Fòrum de l'Hospital del Mar.

En segon lloc, es fan accions per millorar les competències professionals, el coneixement científic i la comunicació, amb cursos sobre prevenció de riscos laborals, gestió dels conflictes, prevenció de les infeccions, contenció de malalts mentals en crisi, o formació en bones pràctiques a les noves incorporacions d'infermeria i residents de medicina.

I, finalment, la formació continuada també detecta les noves necessitats que plantegen els usuaris, pròpies d'una societat canviant com la nostra, i prepara cursos sobre la interculturalitat i la integració en el sistema sanitari de la població immigrant, el tractament específic per als adolescents, el suport a la malaltia mental o la detecció i el suport a les persones maltractades.

■ INTRANET

La preocupació per la fluïdesa en la comunicació interna, l'accés a la informació i la gestió del coneixement del nostre capital humà ocupen un dels capítols de més activitat de l'any 2003 en la gestació del projecte d'intranet de l'IMAS.

La intranet és una eina innovadora, flexible i dinàmica i es constitueix com el punt únic on tots els treballadors dels diferents centres trobaran tota la informació relacionada amb l'IMAS.

ENRIC CÁCERES

*Any de canvis per a la
Traumatologia de l'IMAS*

El gener de 2003 el Dr. Enric Cáceres es va incorporar a l'IMAS com a cap del Servei de Cirurgia Ortopèdica i Traumatologia. En fer-ho, acceptava el repte d'unir dos grans serveis de Traumatologia i Cirurgia Ortopèdica com eren els dels hospitals del Mar i de l'Esperança. Ha estat, per tant, per a ell un any intens, de transició, però també de nous objectius i projectes. Ha aconseguit que la fusió fos possible sense dificultats i amb uns resultats excel·lents pel que fa a productivitat assistencial, a més de posar en línia un engrescador programa docent i de recerca.

Mirant endavant, les seves prioritats són aconseguir atendre eficaçment les necessitats més urgents en la nostra població, com ara la patologia de la tercera edat, i alhora especialitzar-se en d'altres patologies, com la de l'esquena –amb un interessant projecte multidisciplinari per al tractament de tumors–, o de l'espatlla, que ens permetin posicionar-nos com a referents indiscutibles en aquestes àrees, tal com ja ho som en les revisions d'artroplasties de genoll i maluc.

*Tots els treballadors de
l'Hospital del Mar han estat
formats per saber com han
d'actuar quan es produeix una
situació d'emergència.*

■ PREVENCIÓ I SALUT LABORAL

Una de les prioritats de l'IMAS és vetllar per la salut dels professionals de la institució i garantir la seva correcta formació en prevenció de riscos laborals. Per aquest motiu es duen a terme anualment programes i campanyes que s'engloben en diferents apartats, com la vigilància de la salut, l'avaluació inicial de riscos, els plans d'emergència dels centres, la higiene industrial, l'ergonomia, l'assessorament en prevenció i les tasques de formació i informació.

En l'apartat de vigilància de la salut s'han realitzat 399 revisions mèdiques, s'han administrat 754 dosis de la vacuna de la grip, s'ha vacunat el 100% de la plantilla contra l'hepatitis B, i s'han proporcionat altres vacunes de forma optativa, a més de les del tètan i la diftèria.

Durant el 2003 també ha destacat l'Àrea de Plans d'Emergència, amb la formació dels treballadors dels diferents centres sobre les normes d'actuació en casos d'evacuació, catàstrofe o incendi.

■ SEMINARI PER AVANÇAR-NOS A
LES NECESSITATS DE LA POBLACIÓ

El Servei d'Avaluació i Epidemiologia Clínica (SAEC) ha organitzat un seminari i un estudi sobre les necessitats sanitàries no cobertes de les poblacions a les grans urbs.

Alguns dels temes que s'han tractat han estat els mètodes per analitzar aquestes necessitats, i els models per planificar-les i per mesurar-ne l'impacte i la qualitat. D'aquesta manera es demostra la nostra preocupació per avançar-nos a allò que requereix i requerirà la nostra població en matèria de salut. Per fer-ho hem tingut el professor Donald Steinwachs, de la Johns Hopkins Bloomberg School of Public Health dels Estats Units, com a convidat d'excepció.

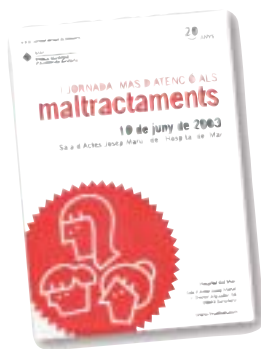
■ CURS SOBRE
EPIDEMIOLOGIA DE LA
INFECCIÓ HOSPITALÀRIA

S'ha celebrat la quarta edició del Kurs sobre epidemiologia de la infecció hospitalària. Aquest curs revisa anualment els conceptes

bàsics en epidemiologia hospitalària, la valoració de riscos, la planificació de programes de control i la vigilància de les infeccions nosocomials des de la perspectiva del Center for Diseases Control and Prevention d'Atlanta, i cada any hi participen eminents científics com el Dr. Juan Alonso-Echanove.

Cursos amb tradició i prestigi

Nous cursos i reedicions dels existents permeten actualitzar els coneixements de la comunitat mèdica

■ JORNADA SOBRE EL
MALTRACTAMENT

L'IMAS ha creat la Comissió de maltractaments i ha organitzat una Jornada específica sobre el maltractament i la seva detecció als serveis sanitaris. Per primera vegada s'han reunit en una mateixa jornada els tres grans grups de persones que pateixen amb major freqüència

maltractaments de qualsevol tipus: les dones, la gent gran i els infants i adolescents.

Hem tingut la participació de professionals experts en la detecció i l'assistència dels maltractaments de l'IMAS i de diferents hospitals catalans i membres dels dispositius específics d'atenció, programes de referència, consells municipals i medicina forense.

■ MEMORIALS I
HOMENATGES ALS
NOSTRES
PROFESSIONALS

Des de fa més d'una dècada es concedeixen diferents premis i se celebren memorials en homenatge a alguns dels professionals de l'IMAS que van dedicar la seva vida

als nostres centres i pacients, que ja ens han deixat. Sota els seus noms es duen a terme activitats de suport i reconeixement als nous talents i valors que obren nous horitzons en l'àmbit de la medicina.

Entre aquests homenatges destaquen: la 14a edició del Memorial Joan Vivancos, que es fa en memòria d'aquest metge internista i exponent de la clínica pura; la 5a edició del Memorial Lino Torre, metge cirurgià i apassionat de la docència, que anualment atorga un premi per a un treball de recerca en medicina, i finalment la Conferència-Homenatge Giménez Camarassa, que representa el reconeixement a la figura del dermatòleg desaparegut recentment, amb participació dels més eminents experts en aquesta especialitat.

L'èxit de la convocatòria dels cursos ens situa líders en àrees com ara anestesiologia, gestió sanitària, control d'infeccions o neuropediatria.

Oferta de serveis assistencials

■ ATENCIÓ MÈDICA

Cardiologia	Hospital del Mar
Unitat coronària	Hospital del Mar
Hemodinàmica	Hospital del Mar
Dermatologia	Hospital del Mar
Digestologia	Hospital del Mar
Endocrinologia i nutrició	Hospital del Mar
Medicina interna	Hospital del Mar
Medicina infecciosa	Hospital del Mar
Nefrologia	Hospital del Mar
Neurologia	Hospital del Mar
Neurofisiologia	Hospital del Mar
Neuropsicologia	Centre Geriàtric
Pneumologia	Hospital del Mar
Reumatologia	Hospital de l'Esperança i Hospital del Mar

■ ATENCIÓ ONCOLÒGICA

Hematologia	Hospital del Mar
Oncologia	Hospital del Mar
Radioteràpia (oncologia radioteràpica)	Hospital de l'Esperança

■ ATENCIÓ ALS MALALTS CRÍTICS

Anestesiologia, reanimació i terapèutica del dolor	Hospital del Mar i Hospital de l'Esperança
Medicina intensiva	Hospital del Mar

■ ATENCIÓ QUIRÚRGICA

Cirurgia general	Hospital del Mar
Cirurgia maxil·lofacial	Hospital del Mar
Cirurgia ortopèdica i traumatologia	Hospital del Mar i Hospital de l'Esperança
Cirurgia vascular	Hospital del Mar i Hospital de l'Esperança
Neurocirurgia	Hospital del Mar
Oftalmologia	Hospital de l'Esperança i Hospital del Mar
Otorinolaringologia	Hospital del Mar
Urologia	Hospital del Mar i Hospital de l'Esperança

■ ATENCIÓ MATERNOINFANTIL

Obstetrícia i ginecologia	Hospital del Mar
Servei d'Atenció a la Salut Sexual i Reproductiva	Ciutat Vella i Sant Martí
Pediatria	Hospital del Mar
Cirurgia pediàtrica	Hospital del Mar
Neonatologia	Hospital del Mar

■ REHABILITACIÓ

Medicina física i rehabilitació	Hospital de l'Esperança
---------------------------------	-------------------------

■ INSTITUT D'ATENCIÓ PSIQUIÀTRICA: SALUT MENTAL I TOXICOMANIES (IAPS)

Psiquiatria	Hospital del Mar, Institut Psiquiàtric i Hospital de l'Esperança
Toxicomanies	Hospital del Mar

■ ATENCIÓ URGENT

Urgències	Hospital del Mar, Hospital de l'Esperança, Centre Peracamps i Institut Psiquiàtric
-----------	---

■ INSTITUT D'ATENCIÓ GERIÀTRICA I SOCIO SANITÀRIA (IAGS)

Unitat d'aguts	Hospital del Mar
Geriatría	Centre Geriàtric
Unitat de Convalescència	Hospital de l'Esperança
UFISS de geriatría	Hospital del Mar
PADES	Centre Geriàtric
Unitat de Cures Pal·liatives	Hospital de l'Esperança

■ SERVEIS DE SUPORT

Anàlisis clíniques ⁽¹⁾	Hospital del Mar, Hospital de l'Esperança, Centre Geriàtric i Institut Psiquiàtric
Patologia	Hospital del Mar i Hospital de l'Esperança
Servei de Transfusió	Hospital del Mar i Hospital de l'Esperança
Farmàcia	Hospital del Mar, Hospital de l'Esperança, Centre Geriàtric i Institut Psiquiàtric
Diagnòstic per la Imatge (IDIMAS)	Hospital del Mar i Hospital de l'Esperança
Servei d'Avaluació i Epidemiologia Clínica	Hospital del Mar, Hospital de l'Esperança, Institut Psiquiàtric i Centre Geriàtric

(1) L'activitat la realitza el Laboratori de Referència de Catalunya, empresa participada majoritàriament per l'IMAS.

Dades globals

RECURSOS

Llits	902
Llits d'aguts	571
Professionals	2.136
Titulats superiors	595
Titulats mitjans	692
Resta de personal assistencial	537
Altres	312
Despeses (milions d'euros)	170,4

ACTIVITAT ASSISTENCIAL

Altes hospitalàries	31.287
Sessions d'hospital de dia	21.317
Primeres visites	78.052
Visites successives	311.499
Urgències	153.336

Caracterització de la casuística (% d'altes hospitalàries)

Mèdica	39,6
Cirurgia programada amb ingrès	15,2
Cirurgia urgent	6,1
Cirurgia major ambulatoria	15,5
Maternoinfantil	10,9
Salut mental	7,2
Rehabilitació	2,9
Sociosanitària	2,6

Edat dels malalts ingressats

Mitjana d'edat dels malalts ingressats als hospitals d'aguts	56,1
Malalts >74 anys ingressats als hospitals d'aguts	27,8%
Mitjana d'edat dels malalts d'atenció sociosanitària	79,4

ACTIVITAT DE DOCÈNCIA I RECERCA

Alumnes matriculats	1.113
Facultat de Medicina	291
Escola Universitària d'Infermeria	270
Escola de Formació Professional	258
Estudis de Biologia	294
Treballs originals publicats	156

Vegeu el glossari a la pàgina 31.

Hospitalització d'aguts

COMPLEXITAT DE LA PATOLOGIA ATESA

Distribució de les altes hospitalàries segons la complexitat	
Pes mitjà < 0,5	8,2%
Entre 0,5 i 0,99	55,3%
Entre 1 i 1,49	24,1%
Entre 1,5 i 1,99	4,6%
Entre 2 i 2,49	4,6%
>= 2,5	3,2%
Intensitat relativa de recursos (IRR - XHUP)	0,9849

GESTIÓ CLÍNICA

Estada mitjana (dies)	7,32
Raó de funcionament estàndard	0,798
Pressió d'urgències	62,0%
Activitat quirúrgica en cirurgia major ambulatoria	42,2%
Índex de substitució de cirurgia major ambulatoria	66,5%

ACCESSIBILITAT I COORDINACIÓ AMB L'ATENCIÓ PRIMÀRIA DE SALUT

Població resident a Ciutat Vella i Sant Martí	324.525
Índex de procedència de Ciutat Vella i Sant Martí	
Altes	54,3%
Primeres visites	66,9%
Urgències	51,1%
Compliment dels objectius del Pla de salut	
Hospital del Mar	88,7%
Hospital de l'Esperança	91,9%

Qualitat

QUALITAT PERCEBUDA

Usuaris que recomanarien l'Hospital als seus familiars i amics	93%
Reclamacions sobre el total d'activitat assistencial (1.220 - 0,20%)	
Assistència	14,5%
Organització	53,0%
Hoteleria, seguretat i serveis generals	15,0%
Informació i tracte	4,0%

Activitat

	Altes externes ⁽¹⁾	Estada mitjana dels pacients ingressats	% CMA	% d'ingressos urgents	Visites	Hospital de dia
Cardiologia ⁽²⁾⁽³⁾	1.203	8,6		68,8	13.075	418
Dermatologia					13.772	
Digestologia ⁽³⁾	898	8,4		64,0	12.712	1.363
Endocrinologia ⁽³⁾	130	8,5		56,9	10.432	726
Medicina interna i infecciosa	1.694	14,0		92,3	10.016	521
Nefrologia	421	13,6		63,2	6.548	56
Neurologia	439	14,9		87,9	10.991	483
Pneumologia ⁽⁵⁾	960	13,4		86,1	5.943	
Reumatologia ⁽³⁾	141	11,4		28,6	19.993	1.644
Hematologia	238	15,8		37,8	26.332	1.979
Oncologia	589	14,5		64,9	6.474	5.291
Radioteràpia					5.762	1.363
Anestèsia					11.500	1.060
Medicina intensiva ⁽⁴⁾	105	15,9				
Cirurgia general ⁽³⁾	2.556	7,1	16,9	38,3	16.985	
Cirurgia ortopèdica i traumatologia ⁽³⁾	2.730	9,0	28,0	41,6	33.621	34
Cirurgia vascular	968	6,7	4,2	26,6	8.807	1
Neurocirurgia	332	10,8	22,0	37,1	2.413	62
Oftalmologia	3.434	1,5	90,5	5,5	24.102	
Otorinolaringologia ⁽³⁾	409	5,1	46,2	6,8	16.646	1
Urologia ⁽³⁾	1.178	5,8	46,4	27,7	11.779	590
Obstetrícia i ginecologia	2.159	4,1	2,3	78,4	12.756	7
Servei d'Atenció a la Salut Sexual i Reproductiva (SASSIR)					55.823	
Pediatria	1.831	3,6	6,1	45,5	7.148	91
Rehabilitació	920	13,3			9.099	23
IAPS-Psiquiatria	1.465	18,8		89,3	19.007	1.212
IAPS-Toxicomanies	144	18,8			14.332	
USUM (Unitat de Suport a les Urgències Mèdiques)	316	4,6				
Convalescència	327	68,8				
Cures pal·liatives	263	20,0				
IAGS-Geriatria					488	4.543
Llarga estada ⁽⁵⁾	197					
PADES					1.140	
Psicogeriatría ⁽⁵⁾	40					
Total⁽⁶⁾⁽⁷⁾⁽⁸⁾	31.287	7,2	34,7		388.965	21.468

(1) Inclouen l'activitat de cirurgia major ambulatoria.

(2) Els pacients de la Unitat Coronària no computen per a l'estada mitjana de les altes del servei.

(3) Inclou l'activitat del Programa de reordenació de l'atenció especialitzada (RAE).

(4) Estada mitjana del període.

(5) No s'incorporen en el càlcul de l'estada mitjana.

(6) El total inclou l'activitat no detallada per servei.

(7) L'índex de substitució de CMA total està fet a partir del total d'altes dels serveis quirúrgics.

(8) Estada mitjana global de pacients dels hospitals d'aguts, cures pal·liatives i convalescència.

Glossari

Altes hospitalàries: inclou les altes d'hospitalització, de cirurgia major ambulatoria i les urgències de més de 12 hores.

Caracterització de la casuística:

Mèdica: grups relacionats amb el diagnòstic (GRD) de tipus mèdic excepte salut mental, maternoinfantil i rehabilitació.

Cirurgia: GRD de tipus quirúrgic, excepte maternoinfantil.

Maternoinfantil: GRD de les categories majors diagnòstiques 14 i 15, i la resta de GRD de tipus mèdic de malalts menors de 18 anys.

Salut mental: GRD de les categories majors diagnòstiques 19 i 20.

Rehabilitació: GRD 462.

Sociosanitària: la del Centre Geriàtric.

Complexitat de la patologia atesa: percentatge de GRD de complexitat alta, mitjana i baixa, classificats en funció del pes relatiu mitjà del GRD.

Estada mitjana: mitjana aritmètica dels dies d'estada dels pacients d'hospitalització.

Índex de procedència: percentatge d'altes, primeres visites o urgències de malalts residents als districtes de Ciutat Vella i Sant Martí sobre el total d'altes, primeres visites o urgències realitzades als hospitals del Mar i de l'Esperança.

Índex de substitució de cirurgia major ambulatoria

(CMA): altes a CMA en relació amb el total d'altes susceptibles de CMA fetes als hospitals. Es considera patologia susceptible de ser tractada en CMA la descrita pel Consorci Sanitari de Barcelona.

Intensitat relativa de recursos (IRR): pes mitjà de l'hospital en relació amb el pes mitjà de la XHUP.

Llits: nombre total de llits habilitats als centres de l'IMAS (Hospital del Mar, Hospital de l'Esperança, Centre Geriàtric i Institut Psiquiàtric).

Llits d'aguts: llits dels hospitals del Mar i de l'Esperança.

Pes mitjà: és una aproximació a la complexitat entesa com a consum de recursos, a partir de la mitjana del pes relatiu que té associat cada GRD. S'utilitzen els pesos relatius del Medicare (EUA).

Pressió d'urgències: percentatge de malalts hospitalitzats ingressats per urgències.

Professionals: mitjana anual de plantilla fixa en nombre de persones.

Raó de funcionament estàndard (RFE): raó entre l'estada mitjana de l'hospital i l'estada mitjana ajustada per diagnòstic. L'estàndard utilitzat és el mateix hospital l'any anterior.

Comissions i comitès de qualitat

▲●■◆	Comissió Avaluadora d'Actes Assistencials
▲●■◆	Comissió d'Avaluació i Tractament del Dolor
▲●■◆	Comissió de Biblioteca
▲●■◆	Comissió de Credencials
▲●■◆	Comissió de Docència MIR
▲●■◆	Comissió de Documentació Clínica
▲●■◆	Comissió de Farmàcia i Terapèutica
▲●■◆	Comissió de Formació Continuada Mèdica
▲	Comissió de Genètica
▲●	Comissió de Mortalitat i Teixits
▲●■	Comissió de Nutrició

▲	Comissió de Patologia Prenatal
▲●	Comissió de Transfusions
▲●	Comissió de Trasplantaments
▲●	Comissió de Tumors
▲●■◆	Comissió d'Infeccions
▲●■◆	Comissió Hospital Sense Fum
▲●■◆	Comitè d'Ètica Assistencial
▲●	Comitè Ètic d'Experimentació Animal
▲●■◆	Comitè Ètic d'Investigació Clínica
▲●■◆	Comitè Tècnic en l'Atenció als Maltractaments
▲●■◆	Consell Avaluador de l'Activitat Assistencial

▲ Hospital del Mar ● Hospital de l'Esperança ■ Centre Geriàtric ◆ Institut Psiquiàtric

Òrgans de direcció

■ DIRECCIÓ

Conseller delegat Gerent	Sr. Raimon Belenes i Juárez Sr. Jordi Varela i Pedragosa
Director assistencial	Sr. Rafael Manzanera i López
Director mèdic	Sr. Jordi Bruguera i Cortada
Director de recerca	Sr. Jordi Camí i Morell
Director de docència	Sr. Sergi Serrano i Figueras
Directora d'infermeria	Sra. Maite Forner i Bscheid
Director d'economia i finances	Sr. Aureli Rubio i Alcolea
Director de recursos humans	Sr. Emili Llobet i Fernández-Grande
Directora de comunicació i atenció a l'usuari	Sra. Maribel Pérez i Piñero

■ STAFF

Unitat operativa Intervenció delegada Servei d'Avaluació i Epidemiologia Clínica Servei d'Informàtica	Sra. Mercè Ribalta i Baró Sr. Lluís Mata i Remolins Sr. Xavier Castells i Oliveres Sr. Ignasi Planas i Costa
---	---

■ HOSPITAL DEL MAR

Gerent Directora Directora d'Infermeria Director de Serveis Generals Director de Recursos Humans	Sr. Jordi Varela i Pedragosa Sra. Cristina Iniesta i Blasco Sra. Maite Forner i Bscheid Sr. Jesús Alonso i Navas Sr. Vicente Sanjosé i Alagón Sra. Anna Sancho i Gómez de Travesedo
Cap d'Atenció a l'Usuari	

■ HOSPITAL DE L'ESPERANÇA

Director del centre Directora d'Infermeria Director de Serveis Generals Directora de Recursos Humans Cap d'Atenció a l'Usuari Adjunta a la Direcció	Sr. Ferran Escalada i Recto Sra. Pepa Gili i Ripoll Sr. Jesús Alonso i Navas Sra. Lluïsa Clos i Guillén Sra. Yolanda Bobis i Rivero Sra. Marisol López i Jiménez
--	--

■ INSTITUT D'ATENCIÓ GERIÀTRICA I SOCIO SANITÀRIA (IAGS)

Director	Sr. Anton M. Cervera i Alemany
Directora del Centre Geriàtric	Sra. M. Teresa Vernhes i Veilledent
Director de Gestió Directora de Recursos Humans del Centre Geriàtric Cap d'Atenció a l'Usuari del Centre Geriàtric	Sr. Jordi Welsch i Vilaseca Sra. Lluïsa Alloza i Santolaria Sra. Montse Soro i Artola

■ INSTITUT D'OFTALMOLOGIA (IOFT)

Director	Sr. Miguel Castilla i Céspedes
Director de Gestió	Sr. Adolf Rodés

■ INSTITUT D'ATENCIÓ PSIQUIÀTRICA: SALUT MENTAL I TOXICOMANIES (IAPS)

Director	Sr. Antoni Bulbena i Vilarrasa
Directora de Gestió	Sra. Carme Freixas i Pastallé
Director d'Infermeria	Sr. Manel Puig i Busquets
Director mèdic de l'Institut Psiquiàtric	Sr. Anna Merino i Torres
Cap d'Atenció a l'Usuari de l'Institut Psiquiàtric	Sra. Conxita Riu i Monsó

■ INSTITUT D'ONCOLOGIA RADIOTERÀPICA (IOR)

Director	Sr. Manel Algara i López
Director de Gestió	Sr. Adolf Rodés

■ INSTITUT DE DIAGNÒSTIC PER LA IMATGE (IDIMAS)

Director	Sr. Francesc Ferrer i Masip
Director de Gestió	Sr. Norbert Galindo i Casas

■ IMIM

Director Directora de Gestió	Sr. Jordi Camí i Morell Sra. Balbina Ugena i Villalobos
Director administratiu Directora dels Serveis Científicotècnics Directora de Comunicació i Oficina de Serveis	Sr. Andreu Fort i Robert Sra. Montserrat Torà i Barnades Sra. Elvira López i Arnal

■ UDIMAS

Coordinador Secretari	Sr. Joaquim Coll i Daroca Sr. Josep M. Torres i Rodríguez
Cap administratiu	Sr. José Antonio Pablo i Recio

■ ESCOLA UNIVERSITÀRIA D'INFERMERIA DEL MAR

Directora Directora administrativa Cap d'estudis	Sra. Nativitat Esteve i Ríos Sra. Pilar Pérez i Aragues Sra. Olga Ortega i Solsona
--	--

■ ESCOLA BONANOVA DE FORMACIÓ PROFESSIONAL SANITÀRIA

Directora	Sra. Marian Chavarría i Lorente
Director administratiu Cap d'estudis Secretària acadèmica	Sr. Alberto Sorribas i Vivas Sra. Lúdia Flotats i Carceller Sra. Joaquina Mirapeix i Navarro

Composició el 31 de desembre de 2003

Directori de centres

■ **IMAS. Institut Municipal d'Assistència Sanitària**

Edifici Hospital del Mar, planta 10
Passeig Marítim, 25-29
08003 Ciutat Vella
Tel. 93 248 32 64 / Fax 93 248 32 63

■ **Hospital del Mar**

Passeig Marítim, 25-29
08003 Ciutat Vella
Tel. 93 248 30 00 / Fax 93 248 32 54
Tel. programació visites 93 248 33 34/35
Tel. Programa de prevenció del càncer de mama
93 248 30 24

■ **Hospital de l'Esperança**

St. Josep de la Muntanya, 12
08024 Gràcia
Tel. 93 367 41 00 / Fax 93 367 42 66
Tel. programació visites 93 367 42 87
Tel. Programa de prevenció del càncer de mama
93 213 47 36

■ **Centre Geriàtric Municipal**

Sant Joan de la Salle, 42
08022 Sarrià-Sant Gervasi
Tel. 93 254 13 13 / Fax 93 254 13 15

■ **IMPU. Institut Psiquiàtric**

Germans Desvalls, s/n
08035 Horta-Guinardó
Tel. 93 274 95 45 / Fax 93 428 50 59

■ **Centre Peracamps**

Avinguda Drassanes, 13-15
08001 Ciutat Vella
Tel. 93 441 06 00 / Fax 93 441 36 06

■ **Servei d'Atenció a la Salut Sexual i Reproductiva**

Districte Ciutat Vella

CAP Drassanes: avinguda Drassanes, 17-21
Tel. 93 329 44 95
CAP Barceloneta: passeig Marítim, 25
Tel. 93 221 37 83
CAP Gòtic: passatge de la Pau, 1
Tel. 93 343 61 40

Districte Sant Martí

CAP Sant Martí: plaça de la Infància, s/n
Tel. 93 308 00 13 / 93 307 69 09
CAP Vila Olímpica: Joan Miró, 17
Tel. 93 221 37 85

■ **CAS de la Barceloneta**

Passeig Marítim, 25-29
08003 Ciutat Vella
Tel. 93 248 31 07

■ **CAP en Salut Mental Sant Martí Sud**

Passeig Marítim, 25-29
08003 Ciutat Vella
Tel. 93 248 31 80

■ **IMIM. Institut Municipal d'Investigació Mèdica**

Doctor Aiguader, 80
08003 Ciutat Vella
Tel. 93 221 10 09 / Fax 93 221 32 37

■ **Convenis de col·laboració amb centres universitaris**

UDIMAS. Facultat de Medicina, Universitat Autònoma de Barcelona

Passeig Marítim, 25-27
08003 Ciutat Vella
Tel. 93 221 07 96 / Fax 93 248 32 62

Escola Universitària d'Infermeria. Universitat de Barcelona

Passeig Sant Joan, 20
08010 Eixample
Tel. 93 246 58 74 / Fax 93 265 13 91

Estudis de Biologia Humana. Facultat de Ciències de la Salut i de la Vida, Universitat Pompeu Fabra

Doctor Aiguader, 80
08003 Ciutat Vella
Tel. 93 542 28 01 / Fax 93 542 28 02

■ **Escola Bonanova de Formació Professional Sanitària**

Sant Joan de la Salle, 42
08022 Sarrià-Sant Gervasi
Tel. 93 254 04 97 / Fax 93 254 13 15

Edició

Institut Municipal
d'Assistència Sanitària (IMAS)
Pg. Marítim, 25-29
08003 Barcelona
Tel. 93 248 30 00
Fax 93 248 32 54
info@imasbcn.org
www.imasbcn.org

Equip de coordinació editorial

Xavier Castells
Francesc Cots
Verònica Domínguez
Cristina Galindo
Rosa Manaut
Maribel Pérez
Marta Riu

Redacció

Amèlia López Ferrer

Realització

Hores extraordinàries

Disseny gràfic

Lluïsa Cobos

Fotografies

Luis Camargo
José Cano
Javier Río
Arxiu fotogràfic de l'IMAS

Impressió

Gràfiques Cuscó

Octubre de 2004

DL: B-38.523-2004

